

Zástupci českých podnikatelů se obávají šikany, chtějí ještě přitvrdit návrh hromadných žalob

- CZ24 News | 22. ledna 2023

ČESKO: Další kontroverzně přijímaný návrh na zavedení institutu hromadných žalob čelí další kritice i otázkám. Zástupci podnikatelů varují před šikanou a požadují ještě přitvrdit podmínky návrhu, který je naopak podle zástupců spotřebitelů už nyní příliš tvrdý a neumožní se lidem efektivně bránit proti „silnějším“ hráčům. Nevyřešená je pak podle některých ohlasů například i otázka, jak se bude zákon vztahovat na možné spory vzniklé před jeho přijetím.

Nynější [návrh zákona](#) o hromadném řízení, u něž ve středu skončilo připomínkové řízení, nedávno tvrdě zkritizovali zástupci spotřebitelů či potenciálních poškozených, podle kterých je v navrhované podobě prakticky nepoužitelný (více jsme o tom psali [zde](#)). Podobně jako v předchozích letech se nyní ozývá i druhá strana potenciálních sporů, tedy zástupci podnikatelů, kteří volají ještě po tvrdších podmínkách. Stejně jako při předchozích snahách o prosazení zákona se obávají možného zneužívání zákona v konkurenčním boji či šikany podnikatelů.

Hospodářská komora na rozdíl od spotřebitelských organizací vítá, že by se podle návrhu museli potenciální poškození do řízení aktivně hlásit, tedy nebyli by automaticky součástí sporu, stále však vidí prostor pro zneužití hromadných žalob v konkurenčním boji. „Jsme přesvědčeni o nadbytečnosti některých navrhovaných ustanovení, která povedou k nadměrné zátěži žalovaných subjektů, ohrožení bezpečnosti citlivých informací či dokonce možnostem zneužití institutu hromadných řízení. Nepříjemné riziko představuje také navržený koncept financování hromadných žalob a neziskové osoby, který přímo vybízí ke zneužívání hromadných žalob bez adekvátních zábran,“ uvedla v připomínkách k návrhu Hospodářská komora.

Podle komory by tak měl návrh proti možným účastníkům řízení ještě přitvrdit. „Nad rámec návrhu navrhujeme, aby spotřebitel, který chce přihlásit svou pohledávku, musel zároveň zaplatit poplatek za přihlášku. Takto získané prostředky by se v případě úspěchu žalobce spotřebitelům vracely, případně by sloužily ke krytí nákladů žalobce, ovšem v případě neúspěchu by byly použity na úhradu náhrady nákladů řízení přiznané žalovanému,“ uvedla komora s tím, že by se tím omezilo možné zneužívání ze strany spotřebitelů. Poplatek navrhuje ve výši 1 000 korun.

Kritický je také Svaz průmyslu a dopravy. Podle svazu se má navýšit limit počtu lidí, kteří už dohromady mohou hromadně žalovat podnikatele. Dvacetičlenná skupina je podle svazu nereprezentativní v případě sporů, které mohou mít stovky a tisíce poškozených. „Při zachování účelu směrnice (návrh je snahou naplnit unijní směrnici z listopadu 2020, pozn. red.) je stále možné počet navýšit tak, aby bylo zabráněno jak účelovým a šikanózním hromadným žalobám, tak zbytečnému zatěžování krajských soudů drobnými pochybeními podnikatelů, které se nedotkly významného množství spotřebitelů. Počet 50 členů skupiny již reflektuje i výraznější intenzitu zásahu, která byla tvrzeným jednáním podnikatele způsobena. Zvýšení minimálního počtu přihlášených spotřebitelů povede také ke snížení možnosti hromadnou žalobu zneužít,“ uvedl svaz.

Také Úřad vlády pak například upozorňuje na otázku výše odměny pro žalobce, kde vidí potenciál ke vzniku „nepokrytého podnikání“. Naopak zastání nacházejí v určitých bodech zástupci spotřebitelů u ministerstva vnitra, Kanceláře finančního arbitra či Legislativní rady vlády vedené

ministrem pro legislativu Michalem Šalomounem (za Piráty).

Podle legislativní rady i ministerstva vnitra by mělo předkládající ministerstvo spravedlnosti zvážit, zda neumožnit v omezeném režimu i druhou variantu řízení, tedy princip opt-out, který automaticky zahrne všechny potenciální poškozené do řízení a ti se naopak musí případně aktivně odhlásit. Navrhují tak v případě bagatelních nároků spotřebitelů, například do výše 3 000 korun, u nichž hrozí tzv. racionální apatie, při níž se poškození do řízení nepřihlásí, jelikož je odradí představy nákladů a času vynaloženého na soudní řízení. Stejně tak zaznívají i návrhy, zda není zbytečné omezovat v zákoně zatím spory pouze na spotřebitelské.

Finanční arbitr pak zastává pohled některých zástupců spotřebitelů, že v navrhované podobě půjde institut hromadného řízení efektivně využít jen velmi omezeně. „Předkládaný návrh zákona kombinací všech zvolených nástrojů (výrazné omezení okruhu aktivně legitimovaných osob na neziskové organizace, které aktivně působí v oblasti ochrany zájmů spotřebitelů po dobu alespoň 3 let, povinné zastoupení advokátem, velmi přísná pravidla ohledně financování aj.) možnost efektivního využití tohoto nástroje v blízké budoucnosti výrazně limituje,“ uvádí v připomínkách.

Hromadná žaloba má pomáhat lidem vymáhat společně nároky například vůči nekalým praktikám podnikání, které počítají i se zmiňovanou racionální apatií na straně poškozených. Ty totiž mohou odradit představy nákladů a času vynaloženého na soudní řízení proti silnějším podnikatelským „hráčům“, zvláště pokud jde o vymožení částek v rámci stovek či tisíc korun. Hromadné žaloby mají také vést k určitému ulehčení soudům, zrychlení soudních řízení či ušetření nákladů účastníkům.

Pro představu má jít například o případy podvodných e-shopů, které dodají jiné či žádné zboží a vyhýbají se reklamám, nekalé praktiky na trhu s energiemi, neprávem zamítnuté reklamace, ale i velké aféry jako byla kauza Dieselgate a s tím spojené vymáhání škod, uvádí příklady spotřebitelská organizace dTest. To bylo nakonec možné vidět v Británii, kde německou automobilku Volkswagen v této kauze zažalovalo hromadně kolem 100 tisíc řidičů vozů, do kterých firma nainstalovala software zlepšující výsledky emisních testů dieselových motorů. O hromadné žalobě se mluví například i v souvislosti s kauzou Bohemia Energy.

[ZDROJ](#)